

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Stichting voor Protestants Christelijk Primair Onderwijs in de Krimpenerwaard

Onderzoek bestuur en scholen

Vierjaarlijks onderzoek

Datum vaststelling: 16 oktober 2019

Samenvatting

Minstens één keer in de vier jaar onderzoekt de onderwijsinspectie ieder schoolbestuur in Nederland. Het vierjaarlijks onderzoek is dit jaar uitgevoerd bij het bestuur van Vereniging PCPO Krimpenerwaard. We hebben onderzocht of het bestuur op zijn scholen zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit en of het financieel in staat is om ook in de toekomst goed onderwijs te blijven verzorgen.

Wat gaat goed?

Het bestuur van PCPO Krimpenerwaard zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit. Het bestuur bewaakt de kwaliteit en stuurt op de verbetering als dat nodig is. Het bestuur is geïnformeerd of de leerlingen op leergebied en op gedragsgebied voldoende presteren. Bovendien bekijkt het bestuur de tevredenheidsvragenlijsten die ouders en het personeel regelmatig invullen. Ook communiceert het bestuur duidelijk en open met de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad, de toezichthouders en het personeel. Het bestuur kan nu en in de nabije toekomst voldoen aan zijn financiële verplichtingen om het onderwijs te verzorgen.

Wat kan beter?

Het bestuur kan zijn zicht op de kwaliteit van het onderwijs op de scholen verdiepen door ook van het lesgeven en de leerlingenzorg een breed beeld te krijgen. Eigen kwaliteitsnormen kunnen hierbij helpen.

Het jaarverslag van het bestuur is niet helemaal volledig. Zo kan de intern toezichthouder duidelijker beschrijven wat het resultaat van zijn handelen is geweest. Ditzelfde geldt voor het toezicht dat hij heeft gehouden op de doelmatige besteding van het geld dat het bestuur krijgt van het Rijk.

Wij vinden dat de bestuurder in de volgende jaarverslagen beter moet toelichten hoe het geld dat het bestuur ontvangt van het samenwerkingsverband uitgeeft aan passend onderwijs. Wij willen ook graag dat de bestuurder beter beschrijft welke resultaten zijn behaald met het systeem dat het bestuur heeft opgezet om risico's te beheersen en te controleren.

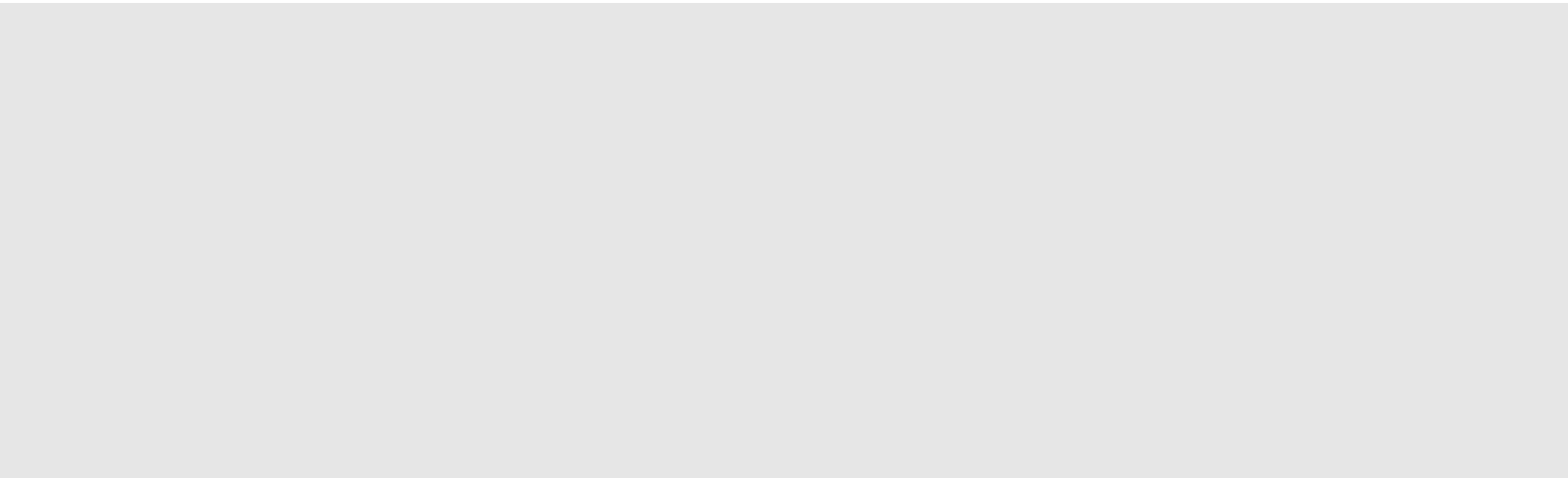
Vervolg

Vier jaar na het vaststellen van het rapport zal het bestuur opnieuw bezocht worden.

**Bestuur: Vereniging PCPO
Krimpenerwaard**
Bestuursnummer: 41532

Aantal scholen onder bestuur: 8
Totaal aantal leerlingen: 1466
Teldatum: 1 oktober 2018

Lijst met onderzochte scholen:
De Bron; 04PJ
Koningin Wilhelminaschool; 04XT
De Rank; 11LX

Inhoudsopgave

1.	Opzet vierjaarlijks onderzoek	5
2.	Resultaten onderzoek op bestuursniveau	8
3.	Resultaten verificatieonderzoek	16
	3.1. De Rank	16
	3.2. De Bron	18
	3.3. Koningin Wilhelminaschool	20
4.	Reactie van het bestuur	23

1. Opzet vierjaarlijks onderzoek

De inspectie heeft in september 2019 een vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd bij Vereniging PCPO Krimpenerwaard. In een vierjaarlijks onderzoek staat de volgende vraag centraal: is de sturing op kwaliteit op orde en is er sprake van deugdelijk financieel beheer? Het onderzoek wordt uitgevoerd aan de hand van vier deelvragen:

1. Heeft het bestuur doelen afgesproken met de scholen, heeft het voldoende zicht op de onderwijskwaliteit en stuurt het op de verbetering van de onderwijskwaliteit?
2. Heeft het bestuur een professionele kwaliteitscultuur en functioneert het transparant en integer?
3. Communiqueert het bestuur actief over de eigen prestaties en ontwikkelingen en die van zijn scholen?
4. Is het financieel beheer deugdelijk?

Werkwijze

Het onderzoek is uitgevoerd op twee niveaus: op bestuursniveau en op schoolniveau. Op het niveau van het bestuur richt het onderzoek zich met de vier deelvragen op de standaarden binnen de kwaliteitsgebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer.

Standaard	Onderzocht
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•
Financieel beheer	
FB1 Continuïteit	•
FB2 Doelmatigheid	
FB3 Rechtmatigheid	•

Om de standaarden binnen het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie te kunnen beoordelen doen we niet alleen onderzoek op het niveau van het bestuur, maar onderzoeken we tevens de onderwijskwaliteit van een deel van de scholen waarvoor het verantwoordelijk is. We onderscheiden binnen het vierjaarlijks onderzoek op schoolniveau verschillende typen onderzoek:

• Verificatieonderzoek

Het verificatieonderzoek is onderdeel van het onderzoek naar de kwaliteitszorg en het financieel beheer op bestuursniveau. We voeren het in de eerste plaats uit om vast te stellen of het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie voldoende is; het onderzoek laat zien of de sturing op de kwaliteit door het bestuur ook in de praktijk werkt. Het

geeft ons in de tweede plaats zicht op de onderwijskwaliteit van de school.

- **Onderzoek naar aanleiding van risico's**

We voeren een kwaliteitsonderzoek uit bij scholen en besturen waar het vermoeden bestaat dat zij onvoldoende kwaliteit bieden.

- **Onderzoek op verzoek goede school**

Een bestuur kan bij het vierjaarlijks onderzoek een verzoek doen aan de inspectie onderzoek uit te voeren bij scholen die naar de mening van het bestuur goed zijn.

- **Herstelonderzoek**

Wanneer er sprake is van eerder afgesproken vervolgtoezicht zullen we het herstelonderzoek waar mogelijk tegelijkertijd uitvoeren.

- **Stelselonderzoek**

Om op onderdelen een goed beeld te krijgen van de onderwijskwaliteit in een sector of over de sectoren heen bepalen wij jaarlijks welke standaard of welke standaarden daarvoor in aanmerking komen. Wij selecteren door middel van een steekproef scholen voor deze onderzoeken.

Onderstaande tabel geeft weer hoe het vierjaarlijks onderzoek bij scholen is ingericht. De informatie over de kwaliteit van deze scholen betrekken we bij onze jaarlijkse publicatie De Staat van het Onderwijs. Aangegeven is welke standaarden zijn onderzocht op de verschillende scholen. Ook is aangegeven welk type onderzoek is ingezet.

School	Verificatie		
	1	2	3
Onderwijsproces			
OP2 Zicht op ontwikkeling			•
OP3 Didactisch handelen	•	•	•
Kwaliteitszorg en ambitie			
KA1 Kwaliteitszorg			•
KA2 Kwaliteitscultuur	•	•	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•		

1. De Koningin Wilhelminaschool 2. De Bron 3. De Rank

Onderzoeksactiviteiten

Om antwoord te geven op de onderzoeksvragen hebben we documenten geanalyseerd en gesprekken gevoerd met sleutelfiguren binnen de organisatie. We hebben gesproken met leerlingen en docenten en verschillende lessen bezocht.

We hebben ons daarbij gericht op een twee beleidsthema's die zijn voortgekomen uit de analyse van de beschikbare informatie en uit het startgesprek. Om een beeld te krijgen van het eigenaarschap op niveau van de leraren en de leerlingen en van ICT hebben we de standaarden KA2 (Kwaliteitscultuur), OP2 (Zicht op ontwikkeling) en OP3 (Didactisch handelen) op schoolniveau onderzocht.

Overige wettelijke vereisten

De deugdelijkheidseisen die niet aan een standaard in het waarderingskader zijn verbonden vatten we samen onder de noemer overige wettelijke vereisten (zie Onderzoekskader). Wij hebben de volgende vereisten onderzocht:

- Aanwezigheid schoolgids art. 16, lid 2 en 3, WPO
- Vrijwilligheid ouderbijdrage art. 13, lid 1 onder e, in samenhang met art. 40 WPO
- Aanwezigheid meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld art. 4b, WPO

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de oordelen op de standaarden uit de kwaliteitsgebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer op bestuursniveau. Ook de afspraken over het vervolgtoezicht zijn opgenomen in hoofdstuk 2. Hoofdstuk 3 gaat in op de resultaten van de verificatieonderzoeken op De Koningin Wilhelminaschool, De Bron en De Rank. In hoofdstuk 4 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en de rapportage opgenomen.

Legenda

Beoordelingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- G** Goed
- V** Voldoende
- O** Onvoldoende
- K** Kan beter

Kwaliteitsgebieden:

- Onderwijsproces
- Schoolklimaat
- Onderwijsresultaten
- Kwaliteitszorg en ambitie
- Financieel beheer

2. Resultaten onderzoek op bestuursniveau

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van het onderzoek op bestuursniveau: de oordelen op de standaarden in de kwaliteitsgebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer.

In het eerste vierjaarlijks onderzoek op bestuursniveau geven we in het funderend onderwijs geen oordeel op het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie. We geven alleen een oordeel op de drie standaarden afzonderlijk. Aan de hand van deze oordelen geven we een kwalitatieve beschrijving van het kwaliteitsgebied.

In onderstaande figuur is weergegeven in hoeverre onze oordelen overeenkomen met het beeld dat het bestuur zelf heeft van de gerealiseerde kwaliteit op de scholen en in hoeverre het beleid van het bestuur doorwerkt tot op schoolniveau.

Oordelen op bestuursniveau voor de gebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer

Het beeld van het bestuur over de kwaliteit komt niet overeen met het beeld van de inspectie

Het beeld van het bestuur komt volledig overeen met het beeld van de inspectie

Het beleid van het bestuur werkt niet door tot op school/opleidingsniveau

Het beleid van het bestuur werkt volledig door tot op school/opleidingsniveau

Samenvattend oordeel

Het bestuur van de PCPO Krimpenerwaard stuurt in voldoende mate op de kwaliteit van het onderwijs. Met zijn stelsel van kwaliteitszorg krijgt het bestuur zicht op de onderwijskwaliteit, werkt het aan behoud en verbetering van het onderwijs en borgt het de gerealiseerde onderwijskwaliteit. Er is sprake van een goede professionele kwaliteitscultuur die zich kenmerkt door transparantie en vertrouwen en waar leren van en met elkaar centraal staat. Daarnaast is er een breed draagvlak voor de bestuursvisie. Over het beleid en de uitkomsten ervan verantwoordt het bestuur zich op een goede en transparante wijze richting interne en externe belanghebbenden. Daarnaast voert ze een uitgebreide dialoog met diverse geledingen zowel binnen als buiten de eigen organisatie.

Wij zien op dit moment geen financiële risico's die het voortbestaan van de instelling binnen nu en twee jaar in gevaar kunnen brengen. Ook het financieel beheer is in orde. Hiermee voldoet het bestuur aan de eisen van het kwaliteitsgebied financieel beheer.

2.1. Kwaliteitszorg en ambitie

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen en/of waarderingen weer op de standaarden van het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie, waarbij wij antwoorden geven op drie deelvragen.

 Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		•	
KA2 Kwaliteitscultuur			<i>Re</i>
KA3 Verantwoording en dialoog			<i>Re</i>

Heeft het bestuur doelen afgesproken met de scholen, heeft zij voldoende zicht op de onderwijskwaliteit en stuurt zij op de verbetering van de onderwijskwaliteit (KA1)?

We beantwoorden deze vragen bevestigend en beoordelen de kwaliteitszorg op bestuursniveau met een voldoende. Vanuit zijn stelsel van kwaliteitszorg heeft het bestuur zicht op de kwaliteit van het onderwijs en de resultaten daarvan. Vier maal per jaar legt iedere school in een managementrapportage verantwoording af over de onderwijskwaliteit waaronder de resultaten. Daarnaast ontvangt het bestuur de uitslagen van tevredenheidsonderzoeken van personeel, leerlingen en ouders en die van de veiligheidsmonitor. De scholen beschrijven in hun jaarplan globaal de doelen waar zij aan werken en in de evaluaties hiervan geven de directies aan of deze doelen zijn bereikt. In gesprekken die de directeur-bestuurder tweemaandelijks met de directies van de

scholen voert krijgt ze een beeld van de schoolontwikkeling. Daarnaast bezoekt de directeur-bestuurder ieder jaar alle scholen waarbij ze gesprekken voert met directie, teamleden en soms ook ouders.

Beleidsthema's ICT en eigenaarschap aanwezig op de scholen

In de afgelopen vier jaar heeft het bestuur ingezet op eigenaarschap en ICT. We hebben deze beleidsthema op de scholen onderzocht om na te gaan in hoeverre dit op de scholen leeft.

Het eigenaarschap bij directie en teamleden voor wat betreft betrokkenheid bij de schoolontwikkeling en daar verantwoordelijkheid voor dragen hebben we bij de drie onderzochte scholen zeker aangetroffen. Op het gebied van eigenaarschap bij het leerproces van de leerlingen zijn er nog veel stappen te zetten. Voor ICT heeft het bestuur met name faciliterend opgetreden; de scholen mochten laptops aanschaffen en hebben dat ook gedaan en zijn daar tevreden mee. De wijze waarop deze laptops nu zo effectief mogelijk worden ingezet zijn de scholen nu aan het ontdekken. Het bestuur volgt wel nauwlettend in hoeverre de laptops de methoden vervangen of juist aanvullend zijn.

Nieuw koersplan

Het bestuur is bezig om zijn koers voor de komende vier jaar te formuleren en het is nu druk doende om in dialoog met de diverse geledingen een nieuw strategisch beleid vast te stellen.

We zien voor het bestuur een aantal mogelijkheden om de kwaliteit van het stelsel van kwaliteitszorg te verbeteren. Deze hebben betrekking op het zicht dat het bestuur heeft op de kwaliteit van het onderwijs.

Breder zicht op het onderwijsproces en daardoor scherpere sturing

Het bestuur verzamelt vaste data in om een goed beeld te krijgen van de onderwijskwaliteit op de acht scholen. Daarnaast voert het zoals gezegd gesprekken met de directies. Het beeld over de onderwijskwaliteit is met name gericht op de onderwijsresultaten en op ontwikkelingen rond personeelsbeleid.

Een schoolbreed beeld van de didactische vaardigheden van de leraren en van de kwaliteit van de zorg voor leerlingen of van het leerstofaanbod heeft het bestuur niet. Hiervoor zijn geen kwaliteitscriteria vastgesteld. Voor de onderwijsresultaten zijn duidelijke normen vastgesteld. Het opstellen van eigen kwaliteitscriteria of normen voor onderdelen van het onderwijsproces, kan het bestuur helpen om kwalificerende uitspraken te kunnen doen over het resultaat van verbeterprocessen. Daarnaast geven we de overweging mee om de normen van de ambities voor de onderwijsresultaten te beschouwen. Voor de eind- en tussenopbrengsten zijn landelijke normen leidend in plaats van bestuurs-eigen normen. Weliswaar zijn er wel schoolnormen vastgesteld, de zogenoemde HSG maar deze liggen veelal onder de behaalde eindresultaten. De vraag is dan ook of deze ambitieus

genoeg zijn.

De sturing op de onderwijskwaliteit op schoolniveau heeft de directeur-bestuurder belegd bij de directeuren van de scholen. De directies ervaren autonomie en tegelijkertijd betrokkenheid en waarderen dit. Vanuit een scherper en kritischer beeld op de onderwijsprocessen kan het bestuur nog gericht sturing geven aan de kwaliteitsverbetering en kunnen de interventies preventief worden ingezet.

Waar ook nog winst is te behalen is het nader operationaliseren van beleidsthema's zoals eigenaarschap en ict. Wat zijn de (toetsbare) doelen en tussenstappen precies en wanneer is het bestuur tevreden?

Heeft het bestuur een professionele kwaliteitscultuur en functioneert het transparant en integer (KA2)?

We beantwoorden deze vragen met een volmondig ja en waarderen dit onderdeel als Goed.

Het bestuur kent een duidelijke structuur en daarbij passende kwaliteitscultuur waarin er transparant en integer vanuit vertrouwen met elkaar wordt omgegaan.

Het bestuur hanteert de Code Goed Bestuur en heeft taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden vastgelegd in diverse beleidsdocumenten. Hierin is ook specifieke aandacht voor de verantwoordelijkheidsverdeling van het uitvoerend deel van het bestuur en het toezichthoudend deel van het bestuur.

Bekwaam en bevoegd personeel dat zich professionaliseert

Het bestuur zorgt ervoor dat op de scholen bekwaam en bevoegd personeel werkt. Het personeelsbeleid laat zien dat bestuur en directie streven naar een professionele cultuur waarin met name het eigenaarschap in de afgelopen periode veel aandacht heeft gekregen. Daarnaast is het bestuur actief bezig om personeel aan zich te binden. Taakbeleid en deskundigheidsbevordering zijn middelen die het aanwendt. Uit gesprekken met de leraren blijkt dat zij hun bekwaamheid onderhouden door het volgen van scholingen en professionaliseringsactiviteiten die zijn afgestemd op de eigen interesses. We constateren verder dat teams gestimuleerd en gefaciliteerd worden om zich te blijven verbeteren en verder te professionaliseren. Hierbij speelt de "Knikker"-academie, het eigen scholingsinstituut, een belangrijke faciliterende rol. Voorts mogen scholen ook externe deskundigen betrekken voor trainingen en scholingen.

Het werken met professionele leergemeenschappen (PLG) waarin 'specialisten' de voortrekker zijn, zoals de PLG hoogbegaafdheid en PLG intern begeleiders, draagt bij aan het leren van en met elkaar. Dit draagt bij aan de professionalisering en getuigt van actieve stimulering van het bestuur voor een voortdurende verbetercultuur. Het bestuur is druk bezig met het vaststellen van zijn professioneel statuut. Er is op het moment van onderzoek een conceptversie gereed die klaarligt om goedgekeurd te worden door de gemeenschappelijke

medezeggenschapsraad (GMR).

Goed werkgeverschap en rolbewustzijn.

Binnen het bestuur van PCPO is er sprake van een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling tussen het uitvoerend deel van het bestuur en de toezichthouders. In de praktijk wordt onder andere in vergaderingen een duidelijke scheiding gemaakt tussen het uitvoerend en toezichthoudend deel van het bestuur. Daarnaast zijn de toezichthouders rolbewust en kunnen daardoor hun werkgeversrol transparant uitvoeren.

De toezichthouders komen eenmaal per jaar op de scholen. De schoolteams ervaren deze betrokkenheid als prettig.

Communiceert het bestuur actief over de eigen prestaties en ontwikkelingen en die van zijn scholen (KA3)?

Wij beantwoorden deze vraag positief en vinden dat het bestuur zorgvuldig werkt aan verantwoording en dialoog en waarderen deze standaard met een Goed. Het bestuur communiceert gedegen en transparant naar alle betrokkenen en belanghebbenden over de eigen prestaties en ontwikkelingen.

Er is binnen de PCPO ook sprake van goed georganiseerde tegenspraak richting het bestuur. Daarnaast legt het bestuur verantwoording af aan interne en externe belanghebbenden zoals het toezichthoudend deel en de GMR, ouders en de overheid.

Goed georganiseerde tegenspraak

Het bestuur vergadert tweemaal per jaar met de GMR.

De GMR geeft aan voldoende geïnformeerd te worden door het bestuur, de voorzitter heeft voor iedere vergadering altijd een vooroverleg met de directeur-bestuurder en wordt hij tijdig door het bestuur betrokken bij de beleidsontwikkeling. In voorkomende gevallen handelt de GMR proactief, neemt hij zijn rol en be vraagt hij het bestuur op de benodigde informatie of stukken.

Ruime informatievoorziening voor alle geledingen

Jaarlijks stelt het (dagelijks) bestuur een jaarverslag en begroting op, dat met alle geledingen wordt besproken. Dit verslag legt het bestuur ter goedkeuring voor aan het toezichthoudend deel van het bestuur. De scholen verantwoorden zich middels de rapportages, een jaarplan, een jaarverslag en tevredenheidsspeilingen onder leraren, leerlingen en ouders.

Iedere twee weken geeft het bestuur via de nieuwsbrief "Info-waard" informatie aan de toezichthouders, GMR en directeuren. Daarnaast is er eenmaal per twee maanden een nieuwsbrief voor alle medewerkers van PCPO. Dit getuigt van intensieve en zorgvuldige informatievoorziening.

Toezichthouders betrokken en contact met werkvloer

We constateren dat de interne toezichthouders zich breed laten

informerend over en toezicht houden op de begroting, de onderwijskwaliteit, het personeelsbeleid, de huisvesting, andere onderwerpen van het bestuursbeleid en de identiteit van PCPO. Door met enige regelmaat scholen te bezoeken houdt ook de interne toezichthouder verbinding met de werkvloer. Daarnaast heeft iedere toezichthouder een eigen aandachtsgebied dat hij in een bilateraal overleg met de bestuurder voor de vergadering bespreekt. Bij PCPO is het gesprek, de soft control, belangrijk als het om de verantwoording en dialoog gaat.

Intensieve dialoog met ketenpartners

Het bestuur is regelmatig in dialoog met ketenpartners, zoals de gemeente, politieke partijen en kerkraden, maar ook met het samenwerkingsverband. Daarnaast is PCPO bezig om een peuterspeelzaal op een van zijn scholen te krijgen en is het in overleg met een aanbieder. Tevens is het bestuur contactpersoon voor de samenwerkende besturen rond nieuwkomers en biedt het huisvesting aan een opvang voor nieuwkomers. Door deze contacten met externe belanghebbenden voert het bestuur zich voor de ontwikkeling van zijn beleid.

2.2. Financieel beheer

Wij zien op dit moment geen financiële risico's die het voortbestaan van PCPO binnen nu en twee jaar in gevaar kunnen brengen. Ook het financieel beheer is in orde. Hiermee voldoet het bestuur aan de eisen van het kwaliteitsgebied Financieel beheer.

Wij baseren ons oordeel over het Financieel beheer op de standaarden Financiële continuïteit en Financiële rechtmatigheid. Voor Financieel beheer hanteren wij alleen de oordelen Voldoende en Onvoldoende. Wij geven geen oordeel over Financiële doelmatigheid, tenzij daar nadrukkelijk aanleiding voor is.

Het Financieel beheer beoordelen wij als Voldoende omdat zowel de financiële continuïteit als de rechtmatigheid voldoende zijn.

Financieel beheer		V
	O	V
FB1 Continuïteit		•
FB2 Doelmatigheid	Geen oordeel	
FB3 Rechtmatigheid		•

Financiële continuïteit

In onderstaande tabel is de financiële ontwikkeling van het bestuur te zien. Dit is de ontwikkeling van de afgelopen drie jaar en de begroting voor de komende vijf jaar, gebaseerd op de jaarverslagen van het bestuur.

Kengetallen	Indicatie	Realisatie			Prognose				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liquiditeit (current ratio)	< 0,75	2,60	3,12	2,61	2,41%	2,58	2,47	2,55	2,61
Solvabiliteit 2	< 0,30	0,80	0,78	0,78	0,78	0,78	0,79	0,79	0,79
Weerstandsvermogen	< 5%	33,87%	33,08%	29,77%	29,01%	29,10%	28,87%	28,55%	28,30%
Huisvestingsratio	> 10%	6,89%	8,13%	10,4%	10,7%	10,9%	10,8%	10,6%	10,6%
Rentabiliteit	< 0%	0,68%	0,77%	-0,35%	-1,02%	0,11%	-0,15	-0,24%	-0,24%

Wij beoordelen de Financiële continuïteit als Voldoende. De tabel geeft geen indicatie van financiële risico's voor de continuïteit van het onderwijs

Bevindingen Continuïteitsparagraaf

De in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (Rjo) voorgeschreven elementen uit de Continuïteitsparagraaf zijn weliswaar aanwezig in het jaarverslag, maar de informatiewaarde ervan kan beter in de volgende jaarverslagen. In art 4 lid 4 Rjo worden namelijk toelichtingen gevraagd bij de onderdelen van de continuïteitsparagraaf, die wij nu nog niet volledig aantreffen. Het gaat om het volgende. De toelichting over een systeem voor risicobeheer is slechts gedeeltelijk aanwezig. Wij zien nog geen toelichting over hoe het systeem in de praktijk functioneert. Daarbij moet worden aangegeven welke resultaten met het systeem zijn bereikt en welke aanpassingen eventueel worden doorgevoerd in de komende jaren.

Financiële doelmatigheid

Wij geven geen oordeel over Financiële doelmatigheid tenzij daar nadrukkelijk aanleiding voor is. Met financiële doelmatigheid bedoelen we dat het geld ten goede komt van het onderwijs en niet onnodig wordt besteed. Bij ons onderzoek kwamen de volgende onderwerpen aan de orde.

Verslag intern toezichthouder over toezicht op doelmatig gebruik van rijksmiddelen.

Het intern toezichthoudend orgaan moet in het jaarverslag verantwoording afleggen over zijn handelen en de resultaten die dat opleverde. Daaronder valt ook het toezien op de doelmatige besteding van het overheidsgeld dat het bestuur ontving. De informatie hierover ontbrak in het jaarverslag over 2018. Wij vragen de intern toezichthouder om voortaan in de jaarverslagen hieraan meer aandacht te geven.

Besteding middelen passend onderwijs.

Voor passend onderwijs ontving het bestuur in 2018 geld van het samenwerkingsverband. Naast verantwoording aan het samenwerkingsverband over de inzet van dit geld, is het belangrijk dat het bestuur ook in zijn eigen jaarverslag laat zien hoe dit geld is ingezet. Dit komt tegemoet aan een breed levende maatschappelijke behoefte. Het bestuur laat in het jaarverslag 2018 niet zien hoe het geld voor passend onderwijs is besteed. Wij verwachten daarom dat het bestuur in de volgende jaarverslagen meer aandacht geeft aan hoe hij dit geld voor extra ondersteuning inzet en welke resultaten hij ermee bereikt.

Financiële rechtmatigheid

Wij beoordelen de Financiële rechtmatigheid als Voldoende. Wij baseren ons hierbij op de bevindingen van de instellingsaccountant. Daarnaast speelt aanvullende informatie een rol, zoals signalen en (lopende) onderzoeken op het gebied van de financiële rechtmatigheid.

2.3. Afspraken over vervolgtoezicht

Tekortkoming	Wat verwachten wij van het bestuur?	Wat doen wij?
Scholen		
De Rank Zicht op ontwikkeling De school moet zoeken naar verklaringen en een doelgericht aanpak realiseren als de ontwikkeling van leerlingen stagneert, artikel 8, eerste lid, WPO	Het bestuur treft maatregelen om te zoeken naar verklaringen als de ontwikkeling van leerlingen stagneert	Bij een volgend onderzoek in het kader van een vierjaarlijks onderzoek bij het bestuur gaan we of de standaard Zicht op ontwikkeling is verbeterd.

3. Resultaten verificatieonderzoek

In de drie verificatieonderzoeken is onderzocht in hoeverre de beleidsdoelen terug te zien zijn in het onderwijs en hoe het staat met de kwaliteitsontwikkeling van de scholen. Er is gekozen voor het beleidsthema "eigenaarschap" en "ICT".

3.1. De Rank

Op 19 september 2019 hebben we een verificatieonderzoek uitgevoerd op basisschool De Rank. De standaarden Zicht op ontwikkeling (OP2), Didactisch handelen (OP3) en Kwaliteitszorg en ambitie (KA1) en Kwaliteitscultuur (KA2) zijn onderzocht.

We hebben alle standaarden als Voldoende beoordeeld. Voor de standaard Zicht op ontwikkeling krijgt de bestuurder een herstelopdracht.

Daarnaast zijn de twee beleidsthema's "Eigenaarschap" en "ICT" onderwerp van gesprek geweest.

Het thema "eigenaarschap" heeft op De Rank vorm gekregen in de persoonlijke ontwikkelplannen voor leerlingen (POP's). Vanaf halverwege groep 7 zijn er gesprekken met leerlingen over hun leerresultaten en over de doelen die zij zichzelf voor het komende halfjaar gaan stellen voor de vakken en hun werkhouding. Daarnaast zijn er ouder-kindgesprekken. De eerste stappen op weg naar het eigenaarschap bij leerlingen zijn dan ook gezet. Er zijn nog veel mogelijkheden om dit verder uit te diepen en de school is ook van plan dit op te pakken.

Met betrekking tot het thema "ICT" heeft de school nieuwe laptops aangeschaft. De Rank had eerder al tablets met niet-methoden-gebonden verwerkingsopdrachten. Het team is nu nog druk bezig om met de nieuwe software de voortgang van de leerlingen goed te kunnen volgen. Met name voor spelling en taal is dit lastig. Met de software van de nieuwe methode voor rekenen lukt dit al wel beter.

Onderwijsproces	O	V	G
OP2 Zicht op ontwikkeling		•	
OP3 Didactisch handelen		•	

Voldoende zicht op ontwikkeling, analyse en doelmatige aanpak verbeterpunten

Zicht op de ontwikkeling is als Voldoende beoordeeld, omdat het grotendeels voldoet aan de eisen van de basiskwaliteit. De school heeft een leerling- en onderwijsvolgsysteem voor alle leerlingen op het gebied van taal en rekenen en signaleert de leerlingen vroegtijdig. In groepsbesprekingen bespreken de leraren samen met de intern begeleider de (tussen)resultaten van de leerlingen. Leerlingen die

uitvallen krijgen veelal hulp buiten de klas in de vorm van remedial teaching. De analyse van de reden van stagnatie en/of uitval en de daarop gebaseerde begeleiding schieten echter nog tekort (art 8 eerste lid, WPO). Het bestuur heeft een herstelopdracht gekregen om hier verbetering in aan te brengen.

Er zijn goede eerste stappen gezet om op het gebied van begrijpend lezen te analyseren wat de verklaring van stagnatie is. Op basis daarvan zijn zowel op groeps- als op leerlingniveau verbeterplannen gemaakt. Voor nu is het zaak om vooral ook bij de onder- en middenbouw meer te zoeken naar verklaringen voor achterblijvende resultaten. Door gerichte interventies die meer aansluiten bij de leervraag kunnen hiaten in de ontwikkeling sneller worden gerepareerd.

Leraren zorgen dat leerlingen kunnen leren

Het didactisch handelen beoordelen we als Voldoende. Samen met de observanten van de school hebben we in de derde week van het nieuwe schooljaar in zes groepen observaties uitgevoerd. Het beeld daarvan komt grotendeels overeen.

Leraren zorgen voor een klassenklimaat waarin leerlingen in een veilige en rustige sfeer taakgericht en zelfstandig kunnen leren. De uitleg is doelgericht en duidelijk. Leerlingen worden ook gestimuleerd om samen te werken.

De Rank kan nog stappen zetten door de lessen meer te laten aansluiten bij de onderwijsbehoeften van de leerlingen. In de observaties was de uitleg veelal plenair, en mochten leerlingen niet eerder alvast aan het werk gaan. De school gaf aan dat ze wel differentiëren maar door de start van het schooljaar hier nog niet aan toe waren.

 Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		•	
KA2 Kwaliteitscultuur		•	

Kwaliteitszorg en kwaliteitscultuur voldoen

De kwaliteitszorg en de kwaliteitscultuur beoordelen wij als Voldoende. De Rank heeft zicht op haar eigen kwaliteit en werkt met het hele team aan verbetering van haar onderwijsontwikkeling. In een plan van aanpak staan de speerpunten van het vorige schooljaar benoemd en deze zijn geëvalueerd. Met het team is gekozen voor een nieuwe kwaliteitscyclus. Alle teamleden participeren nu in een werkgroep en gaan daarbij zelf ambities formuleren op ambitiekaarten die nadat ze zijn vastgesteld, iedere vier jaar geëvalueerd worden. Leraren voelen zich hiermee eigenaar van de schoolontwikkeling.

De school kan in haar kwaliteitsdenken nog aandacht besteden aan

het op teamniveau vaststellen van meer ambitieuze doelen voor de eind- en tussenopbrengsten. Door preciezer de resultaten te analyseren kunnen de ambities gedifferentieerd worden per vakgebied en op de referentieniveaus. Daarmee kan ook de verklaring van tegenvallende resultaten beter gezocht worden bij het gegeven onderwijs in plaats van het te zoeken bij de leerlingkenmerken.

De kwaliteitscultuur op de Rank is professioneel. Leraren krijgen veel ruimte om zich te scholen en het leren van elkaar en het geven van gerichte feedback is onderdeel van de cultuur. Ondanks veel personeelwisselingen is er sprake van eenheid in het team. Teamleden participeren wel in werkgroepen op schoolniveau maar nog niet in de PLG's van het bestuur. Collegiale consultaties en intervisie kunnen nog structureler en doelgerichter worden ingezet.

Overige wettelijke vereisten

Bij de overige wettelijke vereisten die in het onderzoek zijn meegenomen, hebben we geen tekortkomingen aangetroffen.

3.2. De Bron

Op 12 september 2019 hebben we een verificatieonderzoek uitgevoerd op basisschool De Bron. De standaarden Didactisch handelen (OP3) en Kwaliteitscultuur (KA2) zijn onderzocht.

We hebben de standaard Didactisch handelen als Voldoende beoordeeld en waarden de Kwaliteitscultuur als Goed.

Daarnaast zijn de twee beleidsthema's "Eigenaarschap" en "ICT" onderwerp van gesprek geweest.

Ten aanzien van het thema "eigenaarschap" kunnen we stellen dat het management en het team zich volledig eigenaar voelen voor de kwaliteit van het onderwijs op deze school. De leerlingen zijn nog geen eigenaar van hun eigen leerproces. Er zijn wel eerste stappen gezet om dit in gang te zetten. Zo zien we binnen de school datamuren in alle groepen en worden kindgesprekken aan het begin van het jaar gevoerd.

Met betrekking tot het thema "ICT" heeft de school nieuwe laptops aangeschaft. Deze worden nu alleen ingezet als middel bij extra opdrachten, maar de leerkracht die ook deelneemt aan de leergemeenschap ICT ziet volop mogelijkheden.

Onderwijsproces	O	V	G
OP3 Didactisch handelen		•	

De lessen zijn van voldoende niveau

De standaard Didactisch handelen (OP3) beoordelen we als Voldoende. Tijdens het onderzoek hebben we samen met een observant van de school in vier van de vijf groepen lessen bezocht. We zien een duidelijk klassenmanagement en in het algemeen actief betrokken en taakgerichte leerlingen. Leraren zetten allerlei technieken in om de betrokkenheid van de leerlingen te vergroten. Zij leggen de leerstof duidelijk uit. Leerlingen haken af als de instructie te lang duurt of als de leraar de betere leerlingen niet loslaat. Alle groepen zijn combinatiegroepen. Opvallend is de taakgerichtheid en zelfstandigheid van de groep die geen instructie krijgt van de leerkracht. De leraren werken met plannen voor rekenen en spelling op drie niveaus, maar tijdens de bezoeken aan de groepen blijkt het differentiëren tijdens de instructie voor de betere en snellere leerlingen niet altijd zichtbaar. Wel zorgt de school voor verkorte leerroutes en extra materialen om kinderen uit te dagen. Uit gesprekken met de leerlingen blijkt dat zij deze extra materialen niet altijd uitdagend vinden.

Een aandachtspunt is het geven van feedback. De leraren kijken allemaal terug aan het eind van de les, maar kunnen dit steviger koppelen aan het doel van de les of aan het leerproces. Ook het effectief gebruik maken van de onderwijstijd is een aandachtspunt. We hebben geconstateerd dat er onderwijstijd weglekt rondom de pauzes.

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KAz Kwaliteitscultuur			✓

De zorg voor kwaliteit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid

We waarderen de standaard Kwaliteitscultuur als Goed. De structuur en de cultuur is zodanig dat het inwerken van een groot aantal nieuwe leraren soepel verloopt. Gedeeld leiderschap is duidelijk zichtbaar en de leraren zijn eigenaar van de onderwijskwaliteit. Er heerst een prettige sfeer binnen het team en er is grote bereidheid om elkaar te ondersteunen. De school maakt gebruik van de deskundigheid van de eigen leraren en zet daarnaast expertise van buiten de school in. Het verenigingsbeleid om beginnende leerkrachten met behulp van coaching in te werken vindt op deze school plaats, doordat de videocoach in het managementteam zit. Het team neemt actief deel aan de 'Knikker' academie en de leergemeenschappen van het

bestuur. De school is duidelijk in ontwikkeling, waarin succesfactoren zijn vastgelegd en de basis vormen waarop verder wordt gewerkt.

Overige wettelijke vereisten

Bij de overige wettelijke vereisten die in het onderzoek zijn meegenomen, hebben we geen tekortkomingen aangetroffen.

3.3. Koningin Wilhelminaschool

Op 10 september 2019 hebben we een verificatieonderzoek uitgevoerd op de Koningin Wilhelminaschool. De standaarden Didactisch handelen (OP3), Kwaliteitscultuur (KA2) en Verantwoording en dialoog (KA3) zijn onderzocht.

We hebben alle standaarden als Voldoende beoordeeld.

Daarnaast zijn de twee beleidsthema's "Eigenaarschap" en "ICT" vanuit het onderzoeksplan onderwerp van gesprek geweest.

Ten aanzien van het thema "eigenaarschap" kunnen we stellen dat het management en het team zich eigenaar voelen voor de kwaliteit van het onderwijs op deze school. De leerlingen zijn nog geen eigenaar van hun eigen leerproces. Er zijn wel eerste stappen gezet om dit in gang te zetten. Zo zien zijn er tweemaal per jaar kindgesprekken ingepland na de toets en januari en juni. Resultaten en doelen worden dan besproken en kinderen kunnen eigen ambities bespreken. Hiermee heeft het eigenaarschap van leerlingen van hun eigen leerproces een start gekregen.

Ook het thema ICT is nog in een beginnend ontwikkelstadium. Zo heeft de school wel voor alle bovenbouwgroepen laptops in gebruik maar is ze nog aan het ontdekken op welke wijze deze het meest effectief ingezet kunnen worden.

Onderwijsproces	O	V	G
OP3 Didactisch handelen		●	

Didactische vaardigheden op orde, afstemming heeft nog aandacht nodig

De standaard Didactisch handelen beoordelen we als Voldoende. Uit de lesobservaties die samen met de directeur zijn gedaan komt een eenduidig beeld naar voren. Leraren zorgen voor een taakgerichte werksfeer waarin leerlingen in een veilige en gestructureerde leeromgeving leren. Het team heeft zich in de afgelopen periode geschoold in een stappenplan om effectieve instructie te geven. De afspraken hierover en technieken van dit model zijn goed zichtbaar in de lessen. Er is dan ook duidelijk sprake van een doorgaande en ook uniforme lijn.

Ondanks deze positieve punten zijn er een aantal cruciale zaken die verbetering nodig hebben. Als eerste noemen wij de afstemming op de onderwijsbehoeften van de leerlingen. De school heeft vanuit toetsgegevens in beeld wat het niveau is van de leerlingen. In de lessen en in de uitleg wordt echter nog onvoldoende gedifferentieerd. Zo moeten met name leerlingen die meer aankunnen lang naar de instructie luisteren. Daarnaast kunnen de leraren meer regie nemen in het gebruik van de methodes en het instructiemodel. Hierbij zou het doel en de leerbehoeften van de leerlingen meer leidend moeten zijn.

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA2 Kwaliteitscultuur		•	
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

Professionele kwaliteitscultuur, normen aanscherpen

De kwaliteitscultuur is als Voldoende beoordeeld. Het team van de Koningin Wilhelminaschool kent een professionele cultuur waarbij er vanuit saamhorigheid en openheid gewerkt wordt aan de onderwijskwaliteit. Op vijf les-luwe dagen per jaar werkt het team gezamenlijk aan haar teamscholing. In het afgelopen jaar is er ingezet op de invoering van een effectief instructiemodel. Met de komst van nieuwe collega's is er oog voor dat ook zij deze vernieuwing kunnen oppakken. Leraren krijgen de gelegenheid om klassenconsultaties te doen bij elkaar. Daarnaast bezoeken de directeur en intern-begeleiders door middel van flitsbezoeken regelmatig de lessen. Na afloop hiervan wordt feedback gegeven zodat de leraren zich verder kunnen ontwikkelen.

Alle leraren hebben zitting in interne werkgroepen en voelen zich daardoor betrokken bij de schoolontwikkeling. Tevens zijn ze in de gelegenheid om vanuit eigen leerwensen scholing te volgen.

Het team kan de kwaliteitscultuur nog verbeteren door vanuit een gezamenlijke onderwijsvisie en daaraan gekoppelde kwaliteitsnormen te werken aan verbetering. Daardoor kan ook de feedback aan elkaar en door de directie en internbegeleiders effectiever worden ingezet. Een externe kritische blik om de kwaliteitsnormen te bepalen kan daarbij helpend zijn.

Verantwoording en dialoog voldoen

De school legt intern en extern toegankelijk en betrouwbaar verantwoording af over de doelen en de resultaten. Ze organiseert tegenspraak vanuit de medezeggenschapsraad en laat zich ook door de Schooladviesraad, een orgaan dat de identiteit van de scholen bewaakt, adviseren. Ouders ervaren de communicatie als open en laagdrempelig en voelen zich goed geïnformeerd. De school kan nog nadenken hoe ze met ouders en wellicht ook met de leerlingen meer

in dialoog gaat over haar schoolbeleid.

Overige wettelijke vereisten

Bij de overige wettelijke vereisten die in het onderzoek zijn meegenomen, hebben we geen tekortkomingen aangetroffen.

4. Reactie van het bestuur

Hieronder geeft het bestuur aan op welke wijze het de bevindingen uit het onderzoek betreft bij de verdere ontwikkeling van de bestuurlijke kwaliteitszorg en de onderwijskwaliteit.

In de maand september 2019 bezocht de inspectie het bestuur van de Stichting Protestants Christelijk Primair Onderwijs Krimpenerwaard. Wij hebben de gesprekken en bezoeken als positief en constructief ervaren. De inspecteurs waren goed voorbereid, hadden een duidelijk beeld van de stichting en hanteerden een goede balans tussen kritisch bevragen en coöperatief meedenken. Het bestuur van de PCPO Krimpenerwaard herkent zich dan ook in het onderzoeksrapport zoals dat is opgesteld.

De PCPO Krimpenerwaard hecht eraan te werken vanuit vertrouwen. Verantwoordelijkheden zijn laag in de organisatie belegd. Op ieder niveau tonen medewerkers initiatief, er is sprake van eigenaarschap. Vertrouwen, transparantie en leren van elkaar zijn hierin kernbegrippen. Het bestuur is blij om te lezen dat de inspectie dit herkent en positief waardeert. Er is sprake van een breed draagvlak. Datzelfde geldt voor de wijze van rapporteren. Enerzijds vindt dat plaats op basis van een beperkt aantal objectieve en gerichte indicatoren, anderzijds vindt veel 'rapportage gerelateerde' uitwisseling plaats binnen de cyclus van de voortgangsgesprekken.

De inspectie vraagt aandacht voor een aantal aspecten. Deze hebben allereerst betrekking op verslaglegging betreffende financiële verantwoording: doelmatige besteding middelen, besteding ontvangen middelen samenwerkingsverband en risicobeheersing. Wij zullen hier in het jaarverslag 2019 meer expliciet aandacht aan schenken. Zicht op de kwaliteit van het onderwijs op de scholen kan nog verder verdiept worden door het stellen van kwaliteitsnormen t.a.v. het lesgeven en de leerlingenzorg. In ons Koersplan 2019-2023 is dit al benoemd. In de schoolplannen die de scholen op dit moment schrijven zal dit ook worden opgenomen.

Het beeld dat van de bezochte scholen wordt geschetst herkennen wij. De scholen scoren op de beoordeelde onderdelen allemaal voldoende, CBS de Bron ook een 'goed' op 'kwaliteitscultuur'. In het kader van 'Zicht op ontwikkeling' voeren wij met PCB de Rank het gesprek over het zoeken naar verklaringen en een doelgerichte aanpak als de ontwikkeling van kinderen stagneert. Daarnaast blijven wij op al onze scholen inzetten op een breed en leerrijk onderwijsaanbod, aanbod voor leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte en de ontwikkeling van leerkrachtvaardigheden als instructie, analyse en differentiatie.

Zowel voor de PCPO Krimpenerwaard als voor het geheel van de scholen geldt dat wordt voldaan aan alle voorwaarden om onderwijs

van voldoende kwaliteit te waarborgen. De opmerkingen in dit rapport zien wij als waardevolle aanbevelingen om de kwaliteit van stichting en scholen nog verder te verbeteren.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

